

100% HART VOOR DE ZAAK

STEUN DE ECHE ODERNEMER

SP.★

Sharon Gesthuizen, SP-Tweede Kamer
Dennis de Jong, SP Eurofractie
mei 2016

**100% HART
VOOR DE ZAAK**
STEUN DE ECHTE ONDERNEMER

SAMENVATTING

HET ONMISBARE KLEINBEDRIJF

Het Nederlandse bedrijfsleven is wereldwijd gezien een van de best functionerende spelers op de markt. Onze bedrijven werken zeer efficiënt en scoren mede daarom goed in internationaal verband. Dat geldt voor zowel grote als kleine bedrijven. Toch is juist ook in ons land het kleinbedrijf het hart van onze economie: het overgrote deel van alle bedrijven in Nederland is klein. En al die kleine bedrijven samen zorgen voor ongeveer de helft van de werkgelegenheid.

Maar behalve de spil van onze werkgelegenheid is het kleinbedrijf ook wendbaar, innovatief en in staat om maatwerk te leveren in de meest uiteenlopende specialisaties. Het kleinbedrijf en het grootbedrijf kunnen dan ook niet zonder elkaar bestaan in een economie als de onze.

HART VOOR DE ZAAK

Ondernemers hebben hart voor de zaak. Dat hebben ze in de crisisjaren die achter ons liggen laten zien. Juist in deze moeilijke tijden waarin opdrachten soms uitbleven, de banken de hand op de knip hielden en consumenten angstig waren om geld uit te geven, hebben ondernemers extra hard gewerkt om hun bedrijf te kunnen laten bloeien. Soms tegen de klippen op.

Zoiets verdient bewondering. Het is daarom ook goed dat er de afgelopen jaren in de politiek meer oog is geweest voor de belangen en de problemen van kleine bedrijven. Maar het is nog niet genoeg geweest. Het besef van hoe belangrijk het is om kleine bedrijven te behouden moet daarom nog beter in de politiek doordringen. De SP wil dat er bij het maken van regels en wetten, zowel op nationaal als Europees niveau, meer rekening wordt gehouden met het kleinbedrijf.

Het SP-plan **'100% Hart voor de Zaak'**, een update van het in 2010 uitgebrachte plan 'Hart voor de Zaak', bevat tientallen voorstellen om de positie van kleine bedrijven en zelfstandigen te verbeteren. Alle onderwerpen waarmee deze bedrijven te maken krijgen, komen aan bod, van financiering tot mobiliteit en van lastendruk tot bestrijding van criminaliteit. Belangrijke voorstellen hierbinnen zijn:

ER KOMT EEN NATIONALE INVESTERINGSBANK

Net zoals Duitsland en het Verenigd Koninkrijk verdient Nederland een investeringsbank. Deze bank kan niet alleen zelf financieren waar de financiële sector tekortschiet, ze kan ook mogelijkheden voor ondernemers samenbrengen, bijvoorbeeld waar het gaat om Europese fondsen en kredieten.

ZORG VOOR ONZE BINNENSTEDEN

De leegstand is in veel steden een drama. Door in stadscentra een aantrekkelijke mix van wonen, dienstverlening, cultuur en horeca te bieden, blijven onze binnensteden bruisende plekken waar mensen graag komen.

AANBESTEDINGSREGELS ZIJN MKB-VRIENDELIJK

Te vaak gaat een mooie opdracht van de gemeente aan de neus van de kleine ondernemer voorbij. Overheden stoppen met het clusteren van opdrachten dat ervoor zorgt dat kleinere bedrijven buiten de boot vallen.

DE OVERHEID BETAALT OP TIJD

Rekeningen voor de overheid moeten op tijd worden betaald, dat wil zeggen binnen dertig dagen. Dit geldt voor alle overheden, van hoog tot laag.

FRANCHISERS BETER BESCHERMD

Franchisegevers en -nemers worden bij wet verplicht de nieuwe franchisecode na te leven.

DE HUURBESCHERMING VAN ZELFSTANDIGEN WORDT VERBETERD

De rechten voor winkeliers in een huurpand worden in de wet versterkt. Dit moet leiden tot een goede schadevergoedingsregeling en betere huurbescherming. De rechter wordt voortaan bevoegd om ook het belang van de huurder mee te wegen.

LASTEN ZIEK PERSONEEL VERDELEN

De last van het doorbetalen van ziek personeel wordt eerlijker verdeeld. Ziekte van een werknemer is heel vervelend. Maar het is nog vervelender wanneer hierdoor ook de financiële positie van een bedrijf in gevaar komt. Kleine bedrijven hoeven korter door te betalen zonder dat de werknemer zijn rechten verliest.

BASISPAKKET ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSVERZEKERING

Iedere zelfstandige in Nederland hoort zich te kunnen verzekeren tegen arbeidsongeschiktheid. Zo'n verzekering moet betaalbaar zijn, een goede dekking bieden en een beperkte wachttijd kennen.

INVESTEER IN DE POLITIE DIE DE CRIMINEEL MOET OPSPOREN

Veel ondernemers doen geen aangifte van criminaliteit omdat er te weinig met die aangifte gebeurt. Investeer in de opsporing van criminaliteit tegen ondernemers.

AANPAKKEN DIE FRAUDEURS

Bonafide ondernemers hebben last van malafide ondernemers die de boel bedriegen. De pakkans voor fraudeurs is nihil. Daarom moet er een Nationale Fraudeautoriteit komen die dat gaat veranderen.

INHOUD

Samenvatting	5
1. Inleiding	11
2. Financiering	17
3. Bedrijfslocatie	21
4. Verzekeringen & lasten	25
5. Franchising	31
6. Klein & groot	33
7. Administratieve lastendruk	37
8. Bereikbaarheid & mobiliteit	43
9. Criminaliteit & veiligheid	45
10. Digitale markt	49

1. INLEIDING

Nederland telt in 2016 zo'n 1,5 miljoen bedrijven. Het overgrote deel hiervan, 99 procent, is kleinbedrijf. Er werken bij elk van deze bedrijven één tot vijftig mensen. Ruim driekwart van het totale aantal bedrijven, namelijk 1,2 miljoen, is zelfs eenpitter. Deze zelfstandigen werken helemaal alleen, zonder personeel.

Kleine ondernemers zijn groot in veel zaken. Niet alleen zijn kleine bedrijven wendbaar en innovatief, ze zijn bovendien heel goed in staat om maatwerk te leveren, in de meest uiteenlopende specialisaties. De SP wil dat er structurele maatregelen worden genomen om kleine ondernemers te ondersteunen.

Ondernemers met een klein bedrijf zijn enorm betrokken bij hun zaak. Zij houden van het ondernemen en van hun bedrijf. Zij werken hard en zetten zich voor meer dan 100 procent in.

De SP ziet de grote voordelen die kleine ondernemingen met zich meebrengen. Kleine bedrijven zijn over het algemeen zeer wendbaar; ze passen zich sneller aan dan de meeste grote bedrijven. Nieuwe ideeën hoeven niet door bovenlagen van besturen en managers te worden goedgekeurd. In een klein bedrijf kan men vaak snel aan de slag met een concept. De inspiratie die op de werkvloer of aan de keukentafel wordt opgedaan, vindt gemakkelijk zijn weg naar alle onderdelen van het bedrijf. Precies daarom huren veel grote bedrijven regelmatig kleine ondernemers in om iets nieuws te ontwikkelen. In een klein bedrijf zijn de lijnen kort: er wordt eerder resultaat geboekt bij het werken aan een innovatie.

DE MENSELIJKE MAAT

Beter dan grote bedrijven is het kleinbedrijf in staat de menselijke maat voorop te stellen. Door hun schaal en aard bevinden zij zich midden in de samenleving, tussen de mensen. Ze zorgen voor bedrijvigheid in de buurten, voor werkgelegenheid in dorpen en voor de leefbaarheid van het platteland. Bovendien is de betrokkenheid van de ondernemers bij hun personeel en van werknemers bij het bedrijf waarvoor ze werken groot.

GESPECIALISEERD IN MAATWERK

Natuurlijk zijn ook de grote bedrijven in Nederland belangrijk. Grote projecten die hoge bedragen aan investeringen vragen, kunnen niet worden uitgevoerd door alleen kleine zelfstandigen. Maar onze economie kent een groeiende behoefte aan specialisatie. Dit is te danken aan de voortsnellende mogelijkheden van de techniek, de hogere eisen die we stellen aan producten en diensten en aan de aanwezigheid van een uitstekend netwerk van onderzoeksinstituten en bedrijven. Hierdoor komen er steeds meer specifieke terreinen in de diverse markten, niches genoemd, waar met name kleine bedrijven hun producten en diensten aanbieden. Specialisatie op het gebied van product- en dienstontwikkeling is dus veelgevraagd en nodig.

EEN GOED BEGIN OF HALF WERK?

Kleine bedrijven vormen dus een onmisbare spil in onze samenleving. Als specialisten, als toeleveranciers van grote ondernemingen en als familiebedrijven, waar met man en macht wordt gewerkt – met hart voor de zaak. Toch wordt met de belangen van de kleine bedrijven lang niet altijd rekening gehouden. Zo is de machtspositie van het kleinbedrijf ten opzichte van het grootbedrijf vaak zwak, bijvoorbeeld wanneer het gaat om onderhandelingen over prijzen, betalingstermijnen, het huren van gewilde bedrijfslocaties of het dingen naar overheidsopdrachten. Ook de overheid zelf dient besef te hebben van het belang van het behoud van kleine bedrijven in de markt. Daarom wil de SP dat er bij het maken van regels en wetten meer rekening wordt gehouden met hun belangen

Een groeiend aantal mensen in Nederland wil zelfstandig zijn. Meer en meer mensen kiezen voor het ondernemerschap, bijvoorbeeld als zelfstandige zonder personeel (zzp'er). Startende ondernemingen brengen innovatie met zich mee: als eigen baas krijgen mensen de kans hun creativiteit en werkplezier om te zetten in producten of diensten. Er schuilen echter gevaren in het niet zien van alle consequenties van zo'n keuze. Eigen baas zijn betekent ook vooral zelf verantwoordelijkheid hebben voor alle beslissingen, inkomen, kennis over regelgeving en juridische plichten. Daarom wil de SP dat er betere regels komen om kleine en startende ondernemers te ondersteunen. Mensen overtuigen dat ze altijd beter af zijn als zelfstandige dan als werknemer is volgens de SP geen goed idee: het is nodig een realistisch beeld van de kansen en de risico's van zelfstandig ondernemerschap te geven. We willen bovendien

dat er wordt opgetreden tegen gedwongen zelfstandigheid of 'schijn-zelfstandigheid'. Starters moeten betere mogelijkheden krijgen om zich te laten informeren en scholen.

De SP neemt de belangen van de groep hardwerkende zelfstandigen serieus en wil dat er in beleid meer oog komt voor hen. Velen proberen met beperkte middelen een bestaan op te bouwen. Daarom geeft de SP het MKB en dan met name *het kleinbedrijf* een extra steun in de rug.

Sharon Gesthuizen, SP-Tweede Kamer

Dennis de Jong, SP Eurofractie

Foto: Jordi Huisman / Hollandse Hoogte

2. FINANCIEREN

Kleine ondernemers zijn van grote waarde voor de economie, maar financiering is vaak moeilijk te krijgen. Om te starten of om te investeren is kapitaal nodig en de bank geeft pas krediet als je geld meeneemt. Zeker in tijden van crisis blijkt dit. Banken zijn huiverig om geld uit te lenen aan starters en ook voor extra investeringen kunnen ondernemers niet altijd bij de bank terecht. Het is van het grootste belang dat ondernemers en de economie niet geschaad worden door financiële problemen van de bancaire sector zelf of door te risicovol gedrag van banken. Ondernemers die krediet vragen, worden onvoldoende verder geholpen in hun zoektocht. Dat is jammer want er zijn genoeg regelingen waarvan ondernemers gebruik kunnen maken, zoals de Borgstelling midden- en kleinbedrijf (Bmkb), de garantieregeling van de overheid. Banken verwijzen onvoldoende door naar alternatieven en in de financiële sector is te weinig samenwerking om de versnipperde mogelijkheden voor ondernemers overzichtelijk samen te brengen. Op dit terrein kan Nederland leren van zowel Duitsland als Groot-Brittannië. Daar zijn de *Kreditanstalt für Wiederaufbau* en de *British Business Bank* goede voorbeelden van hoe de overheid helpt om de financiële sector te laten werken voor het bedrijfsleven.

In Nederland kan een dergelijke taak bij een Nationale Investeringsbank worden belegd. Al in 2009 schreef de SP een plan voor zo'n investeringsbank: 'Een Nieuwe Nationale Investeringsbank'.

**Kleine ondernemers zijn van grote waarde voor de economie.
Financiële barrières moeten zoveel mogelijk geslecht worden.**

Het MKB levert een aanzienlijke bijdrage aan de omvang en de kwaliteit van Nederlandse innovatie door onderzoek en ontwikkeling, in de praktijk *Research and Development* (R&D) genoemd. R&D hebben we nodig om bijvoorbeeld zuiniger met energie of water om te kunnen gaan, maar is ook van het grootste belang voor onze internationale concurrentiepositie. Innovatie levert niet alleen nieuwe producten op, maar zorgt ook voor werkgelegenheid.

Veel kleine ondernemers doen werk dat grotere bedrijven uitbesteden aan hen, omdat zij ergens in gespecialiseerd zijn. Maar er zijn ook heel wat zelfstandigen die op geheel eigen houtje uitvinden en innoveren.

De Wet bevordering speur- en ontwikkelingswerk (Wbso) is bedoeld om zulke R&D te stimuleren door het geven van subsidie op de loonkosten van personeel dat zich met onderzoek bezighoudt. Recent is de Wbso voor bedrijven met personeel verruimd. De SP wil dat de Wbso ook verruimd wordt voor innovatieve ondernemers zonder personeel.

Regionale ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's), die op sommige plaatsen in Nederland bestaan, zijn participatiemaatschappijen die innovatieve of startende ondernemers risicodragend kapitaal kunnen verschaffen. Hiertegenover staat vaak een belang in het bedrijf waarin de maatschappij investeert. Ondernemers met plannen kunnen aankloppen bij een ROM, zeker wanneer banken het laten afweten. Deze ROM's zouden bij uitstek geschikt moeten zijn om lokale en regionale initiatieven van bedrijven te ondersteunen. Daarom moeten de toegankelijkheid en de expertise van ontwikkelingsmaatschappijen verbeteren. De SP wil bovendien dat deze maatschappijen een landelijk dekkend netwerk gaan vormen en ook kleine achtergestelde leningen aan het MKB gaan verstrekken.

Provincies hebben met de verkoop van hun aandelen in nutsbedrijven, zoals NUON en Essent, miljarden verdiend. De SP wil dat deze provincies dit geld onder andere steken in het MKB zodat die met achtergestelde leningen tegen voordelige tarieven weer kunnen groeien en het geld dat ooit door burgers en bedrijven bijeen is gebracht ook weer in de samenleving wordt gestoken.

In een financiële crisis hebben de banken zoveel problemen op hun eigen balans, dat ondernemers vaak bot vangen bij kredietaanvragen; zelfs als zij een gezond bedrijf hebben. Voor bedrijven kan opdrogende kredietverstrekking in tijden van recessie de laatste nagel aan het faillissement betekenen. Maar ook als de economie na een crisis weer aantrekt en veel ondernemingen op hetzelfde moment willen investeren, bestaat de kans dat krediet schaars en dus te duur wordt. Dan is het risico dat een opleving van de economie in de kiem wordt gesmoord, omdat bedrijven hun plannen niet kunnen financieren. Voor de economische ontwikkeling in ons land is het daarom van belang dat er een nationale investeringsbank bestaat die in de kern gezonde en goed geleide bedrijven van krediet kan voorzien als de gewone banken dat niet kunnen. Binnen de Europese Unie bestaan ook programma's voor MKB-financiering. De nationale investeringsbank gaat hulp bieden bij

het aanvragen van financiering in het kader van deze programma's en zorgt indien nodig voor cofinanciering. De nota 'Een nieuwe Nationale Investeringsbank'¹ bevat meer informatie over onze voorstellen tot het oprichten van een investeringsbank die in handen is van de overheid.

EUROPESE ONTWIKKELINGEN

De financiering van het MKB heeft in de afgelopen jaren ook binnen de Europese Unie meer aandacht gekregen. Dit leidde soms tot meer kanalen voor kredietverstrekking, maar vaak ging het om initiatieven waar de gemiddelde MKB'er weinig aan had.

De Europese Investeringsbank (EIB) heeft via het Europese Investeringsfonds, en sinds 2015 ook via het Junckerfonds, de opdracht te voorzien in leningen aan het MKB. Alleen al in het Junckerfonds is hiervoor 75 euro miljard uitgetrokken. Het feit dat het geld er is, betekent echter nog niet dat het geld ook daadwerkelijk bij Nederlandse MKB'ers terecht komt. Allereerst voldoet niet ieder business plan, hoe goed het ook in elkaar steekt, aan de voorwaarden voor financiering: het moet bij investeringen gaan om innovatie, duurzaamheid of regionale ontwikkeling. Een plan om de eigen zaak vooral uit te breiden, zonder dat er sprake is van innovatie of investeringen in duurzaamheid, valt dan al gauw buiten de boot.

Een ander probleem met de leningen via de EIB betrof het feit dat de EIB uitsluitend gebruik maakte van de bestaande nationale banken om de leningen bij het MKB terecht te laten komen. Terwijl die banken nog wel door de EIB gegarandeerde leningen aan het middenbedrijf wilden verlenen, veranderde de situatie voor het kleinbedrijf niet. Sinds kort werkt de EIB ook met andere financiële instellingen, zoals in Nederland met Qredits dat zich heeft gespecialiseerd in het verlenen van kredieten aan juist het MKB. Wellicht zal dit de bereikbaarheid van Europese financieringsmogelijkheden voor het MKB vergroten.

De Europese Commissie heeft zelf het programma COSME dat eveneens voorziet in een loket voor financiering van het MKB. Deels gaat dit via leningen, deels via het aantrekken van privékapitaal (*private equity*). Hoewel er gebruik gemaakt wordt van nationale en regionale financi-

1 Zie www.sp.nl voor de nota en een samenvatting daarvan.

ele instellingen, is de effectiviteit van dit programma twijfelachtig. Veel ondernemers klagen over de bureaucratie die ermee gepaard gaat. Daar komt bij dat zij vaak huiverig staan tegenover het aantrekken van privékapitaal, alleen al omdat ze daarmee (een deel van) de zeggenschap over de eigen onderneming kwijtraken.

Hoewel vanuit de EU voor het MKB steeds meer geld beschikbaar komt, kan dit dan ook hooguit aanvullend werken en zullen de oplossingen voor de financieringsbehoefte van het MKB eerst en vooral nationaal gevonden moeten worden. De eerder genoemde nationale investeringsbank is hier een voorbeeld van. Deze bank gaat hulp bieden bij de Europese programma's wanneer het gaat om het aanvragen van MKB-financiering en zorgt indien nodig voor cofinanciering.

OP HET GEBIED VAN BEDRIJFSFINANCIERING STELT DE SP VOOR:

- Er komt een nieuwe Nationale Investeringsbank (NIB). De NIB kijkt bij kredietverstrekking ook naar het maatschappelijk belang (bijvoorbeeld effecten voor werkgelegenheid en kennisontwikkeling) van de onderneming.
- De overheid zorgt ervoor dat ondernemers met een kredietvraag niet van het kastje naar de muur worden gestuurd maar biedt binnen de Nationale Investeringsbank een loket waar ondernemers zoveel mogelijk van de mogelijkheden die er zijn gebundeld kunnen overzien.
- De Wet bevordering speur- en ontwikkelingswerk voor zelfstandigen zonder personeel wordt verruimd: zelfstandigen zonder personeel die minstens 500 uur per jaar aan R&D-activiteiten besteden, mogen voortaan 25 procent meer aftrekken van de belasting. De aftrek gaat van 12.484 euro naar 15.500 euro. De extra aftrek voor starters gaat van 6.245 euro naar 7.500 euro.
- De regionale ontwikkelingsmaatschappijen worden toegankelijker voor het kleinbedrijf. De ontwikkelingsmaatschappijen vormen een landelijk dekkend netwerk en gaan achtergestelde leningen verstrekken aan het MKB.
- Provincies met geld uit de verkoop van nutsbedrijven steken dit in achtergestelde leningen met voordelige tarieven voor het MKB.

3. BEDRIJFSLOCATIE

In binnensteden en kleine kernen is de leegstand van bedrijfs- en winkelpanden helaas een sterk groeiend probleem. Er zijn binnensteden waar ruim twintig procent van de panden leegstaat. Door de crisis is deze situatie de afgelopen jaren sterk verslechterd.

In kleine kernen wordt het probleem nog eens versterkt door de huidige urbanisatietrend waardoor dorpen in rap tempo vergrijzen. Dit is niet makkelijk tegen te gaan, maar het is wel nodig het tij te keren. Door de voorzieningen op peil te houden, houd je kernen immers leefbaar.

Door in stadscentra een aantrekkelijke mix van wonen, dienstverlening, cultuur en horeca te bieden, blijven onze binnensteden bruisende plekken waar mensen graag komen om te winkelen, recreëren of andere zaken te regelen. Daarvoor moet de retailagenda aangepast worden om de binnensteden leefbaar te houden.

Het grondbeleid is in handen van afzonderlijke gemeenten. Veel gemeenten gaan hierdoor met elkaar concurreren om bouwgrond te verkopen of te exploiteren. Regionaal of provinciaal moet hierover afstemming plaatsvinden om zo te voorkomen dat er te veel commercieel vastgoed komt dat voor leegstand wordt gebouwd.

De samenwerking tussen grote en kleine gemeenten moet worden verbeterd. Daarbij is het zeker niet de bedoeling dat de grootste stad domineert: de regio dient juist zaken gezamenlijk te regelen voor het algemeen belang.

Uiteraard moet ook de mobiliteit sterk verbeterd worden, zeker bij de kleine kernen en in het licht van de vergrijzing (zie daarvoor hoofdstuk 9, Bereikbaarheid en mobiliteit). Daarin moet geïnvesteerd worden.

Uit eerder onderzoek van de SP² naar de ervaringen van ondernemers met stadsvernieuwing- en renovatieprojecten bleek dat in veel gemeenten zelfstandigen worden geconfronteerd met onbetaalbare huren voor een pand. Betaalbare panden worden gesloopt en wat er voor in de plaats wordt gebouwd is zo duur dat de ondernemer er niet meer terecht kan. Hierdoor verdwijnen niet alleen vaak winkels en andere bedrijven uit

2 'Help, mijn winkel wordt gerenoveerd', 2009.

buurten maar wordt de ondernemer bovendien geconfronteerd met een enorme kostenpost door verhuizing en hogere huren. De schadevergoedingsregeling is in de meeste gevallen absoluut niet toereikend. Daarom moet er een landelijke schadevergoedingsregeling komen. Onder deze regeling vallen tevens verbouwingen in bewoonde staat, waarbij groot onderhoud plaatsheeft.

Ook hebben ondernemers regelmatig te maken met onredelijke huurverhogingen, waarbij de huren soms wel twee tot drie keer zo hoog worden wanneer het huurcontract afloopt. In veel gevallen gebeurt dat wanneer grote ketens zich op de plek van de zelfstandige willen vestigen en de eigenaar denkt daaraan meer te kunnen verdienen. Dit is slecht voor de ondernemer, slecht voor de leefbaarheid in de buurten en slecht voor de diversiteit van winkelstraten. De huurcommissie zou daarom een speciaal loket voor bedrijven in moeten stellen waar zelfstandigen terecht kunnen in geval van conflicten over huur. Dat scheelt een dure gang naar de rechter die kleine ondernemers vaak niet kunnen maken.

**De huurbescherming voor ondernemers is uitgehold.
Grote ketens overheersen de winkelstraten.**

De huurbescherming voor ondernemers is uitgehold. Verhuurders van bedrijfspanden kunnen de huurder eruit zetten als zij het pand nodig hebben voor wat juristen 'dringend eigen gebruik' noemen. Daaronder valt ook renovatie. Van deze maas in de wet wordt misbruik gemaakt. Ondernemers krijgen nauwelijks compensatie en moeten soms hals over kop hun zaak verhuizen. Na de renovatie kunnen zij geconfronteerd worden met forse huurverhogingen. Als het wel van een rechtszaak komt trekt de huurder steevast aan het kortste eind omdat de rechter alleen rekening houdt met de belangen van de verhuurder. Dat moet veranderen. De SP heeft een initiatiefwet geschreven die dit moet regelen. Het zal erom spannen of er in de Tweede Kamer een meerderheid te vinden is voor die wet, want de lobby van de vastgoedsector is enorm.

EUROPESE ONTWIKKELINGEN

Naar aanleiding van het actieplan voor de detailhandel van de Europese Commissie hebben we voor het Europees Parlement een rapport geschreven dat vervolgens met grote meerderheid werd aangenomen en waarin voor het eerst aandacht werd gevraagd voor versterking van de positie van de zelfstandige winkel.

Omdat de Europese Unie vooral denkt in termen van concurrentie, is er niet automatisch aandacht voor de noodzaak een divers winkel-aanbod te garanderen en daarvoor als lokale overheid, in samenwerking met bijvoorbeeld woningcorporaties en alle betrokken winkeliers, een speciaal programma voor op te zetten. Daarom is het belangrijk dat de resolutie, die naar aanleiding van het genoemde rapport door het Europees Parlement is aangenomen, uitdrukkelijk de mogelijkheid noemt van dergelijke programma's. Dit geldt ook als er in dat verband afspraken gemaakt worden voor bijvoorbeeld lagere huren of renovatiesubsidies dan wel andere vormen van ondersteuning van de zelfstandige winkels. De Commissie wordt in dergelijke gevallen opgeroepen dit niet aan te merken als ongeoorloofde staatssteun.

DE SP STELT VOOR:

- Het Rijk breidt de retailagenda uit om de strijd tegen leegstand in onze stadscentra beter aan te gaan.
- Er komt een passende landelijke schadevergoedingsregeling voor zelfstandigen die geconfronteerd worden met herstructurering of verbouwing in bewoonde staat. Ook betrokken woningcorporaties betalen mee aan deze regeling. Voor de gevolgen van het betrekken van een tijdelijk pand en het tweemaal verhuizen ontvangt de ondernemer een reële vergoeding.
- Bij nieuwbouwprojecten wordt zo vaak mogelijk een afdwingbaar percentage betaalbare woon-werkpanden gehanteerd. Bij herstructurering wordt het uitgangspunt dat bedrijven terug kunnen komen.
- De huurbescherming die zelfstandigen genieten na het vervallen van het contract, wordt verbeterd. De hurende ondernemer kan bij een conflict of huurverhoging naar een speciaal hiervoor in te stellen bedrijvenloket bij de huurcommissie. De huurprijs en huurstijging worden gemaximeerd.
- Het wordt niet langer toegestaan dat eigenaren van winkelcentra de grote supermarkten en winkelketens een aanzienlijke korting geven op de vierkante meterprijs, terwijl de kleine ondernemers de volle

mepbetalen. Er komen eisen voor de inrichting van winkelcentra die voorkomen dat kleine ondernemers door winkelketens worden weggedrukt.

- Het 'recht op dringend eigen gebruik' door de verhuurder wordt ingeperkt. Indien een verhuurder het pand wil renoveren of verbouwen, dient hij hierover in onderhandeling te gaan met de huurder. Als de onderhandelingen stuklopen en de zaak voor de rechter komt, weegt deze voortaan ook de belangen van de huurder mee.

4. VERZEKERINGEN & LASTEN

Zelfstandigen zijn in veel gevallen niet verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid. Met name onder de zzp'ers zijn de percentages onverzekerden hoog. Dat baart zorgen, omdat dat op de lange termijn zowel individueel als collectief voor problemen kan zorgen. Om verzekeren betaalbaar te houden, is het nodig dat veel mensen dat doen.

Veel zelfstandigen geven aan dat zij de premies voor een verzekering niet kunnen betalen. Dat bewijst dat er helaas concurrentie plaatsheeft tussen ondernemers die ten koste gaat van basiszekerheden: dit soort concurrentie, op zaken die direct met iemands gezondheid en de bescherming daarvan te maken hebben, is niet gezond.

Daarom vindt de SP dat ook zelfstandigen zich collectief moeten verzekeren. Alleen op die manier loopt niemand het risico op uitsluiting en wordt voorkomen dat concurrentie verwordt tot een race naar de bodem. De zelfstandigenaftrek is alleen beschikbaar als ondernemers zich verzekerd hebben tegen arbeidsongeschiktheid.

Voor een evenzo groot deel van de zelfstandigen geldt bovendien dat zij niet of onvoldoende pensioen opbouwen. Een grote groep van mensen die altijd hard hebben gewerkt, loopt desondanks het risico op armoede als ze ouder zijn. De SP wil daarom een basispensioenvoorziening voor alle zelfstandigen.

Belangrijker dan de groei van het aantal ondernemers is een groei van ondernemers die stevig in het zadel zitten. De overheid heeft hier een belangrijke taak te vervullen. Gerichte lastenverlichting beperkt de risico's die ondernemers lopen. De kleinschaligheidinvesteringsaftrek voor zelfstandigen wordt voor de eerste twee schijven (investeringen tussen de 2.301 en 103.748 euro) verhoogd met 50 procent. Ondernemers die geen vennootschap hebben, zoals de eenmanszaak, profiteren hiervan.

De Wet uitbreiding loondoorbetalingsverplichting bij ziekte (Wulbz) heeft ertoe geleid dat de kosten van ziekte van de werknemer, ongeacht de oorzaak, bij de ondernemer liggen. Zij moeten het loon twee jaar door-

betalen. Sinds de privatisering zijn de kosten voor het verzekeren hoger dan voorheen. Grote(re) bedrijven verzekeren zich wel voor dit risico, kleine bedrijven niet.

Het hoge risico als gevolg van de loondoorbetalingsregeling zorgt ervoor dat ondernemers minder snel mensen aannemen. Bovendien leidt de loondoorbetaling tot een oerwoud aan regels. Naar aanleiding van de motie Roemer/Zijlstra is begonnen met een onderzoek naar dit probleem. Het voorlopige voorstel is dat ondernemers zich collectief kunnen verzekeren voor het tweede ziektejaar met een zogenaamde opt-out-regeling. Dit voorstel wordt nu verder uitgewerkt door de regering. Voor de SP is dit een goede verbetering, maar met de opt-outmogelijkheid zullen waarschijnlijk minder bedrijven deelnemen dan gewenst. Uiteindelijk wil de SP toe naar een systeem waarbij de loondoorbetaling verkort wordt tot een half jaar bij de kleinste werkgevers (tot 7 werknemers) en een jaar bij kleine bedrijven met 8 tot 20 werknemers. De resterende periode wordt betaald uit een algemene heffing.

Voor een behoorlijk aantal ondernemers geldt dat zij werken voor een zeer bescheiden inkomen, soms zelfs onder bijstandsniveau. Hierbij gaat het vaak om eenmanszaken of vennootschappen onder firma, waarbij de winst het salaris van de eigenaar is. Als de winst laag is, of wanneer verlies wordt gedraaid, moet de ondernemer interen op zijn eigen vermogen. Ondernemers die het niet breed hebben en op of onder bijstandsniveau leven, mogen vrijgesteld worden van gemeentelijke belastingen. De SP wil dat alle gemeenten in Nederland hier actief werk van maken.

De kleine ondernemer en zelfstandige voelen als eerste de effecten van economisch zwaar weer. Juist omdat ze klein zijn, hebben zij minder reserves en minder de mogelijkheid om al dan niet tijdelijk te bezuinigen op overhead. Toch zijn de maatregelen die getroffen worden om de bedrijven te ondersteunen in tijden van crisis vaak gericht op de grote bedrijven. En een aantal van de maatregelen die opeenvolgende kabinetten in de afgelopen jaren hebben genomen, pakt voor de kleine ondernemer juist slecht uit. Denk bijvoorbeeld aan de invoering van de zorgverzekeringswet waardoor kleine ondernemers voor hogere zorgkosten zijn komen te staan: zij betalen bovenop de nominale premie ook een inkomensafhankelijke (werkgevers)premie.

Kleine ondernemingen en zelfstandigen voelen als eersten de effecten van economisch zwaar weer.

Anderzijds hoeven zware tijden voor een klein bedrijf niet synchroon te lopen met een slechte economie. Er zijn vele sectoren waarin juist zelfstandigen werkzaam zijn die gevoelig zijn voor tijdsinvloeden, denk aan de ijscoman die verliest draait in een slechte zomer. Op zulke momenten kan de kredietwaardigheid van deze bedrijven onder druk komen. Tijdig ingrijpen kan problemen voor ondernemers voorkomen; daarom wil de SP de toegang tot tijdelijke bijstand vereenvoudigen.

ONZE VOORSTELLEN:

- Iedere zelfstandige in Nederland hoort zich te kunnen verzekeren tegen arbeidsongeschiktheid. De verzekering moet betaalbaar zijn en heeft een goede dekking. De wachttijd is beperkt. De verzekering is verplicht voor alle zelfstandigen in Nederland. Ook geldt er een acceptatieplicht voor de aanbieders van de verzekeringen.
- Er komt een basispensioenvoorziening voor zelfstandigen.
- Het eigen risico van loon doorbetalen wordt voor bedrijven met 1 tot 7 werknemers verkort van twee tot een half jaar; voor bedrijven met 8 tot 20 werknemers wordt het verkort tot een enkel jaar.
- Er komt een vrijstellingsvoet in de zorgverzekeringswet voor zelfstandigen zodat zij niet langer dubbel worden belast. Zelfstandigen hoeven over hun inkomen tot 19.922 euro geen premie te betalen
- Tijdig ingrijpen kan problemen voorkomen. De fiscus signaleert vaak als eerste mogelijke problemen bij een ondernemer en kan de ondernemer wijzen op mogelijke ondersteuning in de vorm van coaching en advies.
- Kwijtschelding van lokale belastingen, voor ondernemers met een inkomen op of onder bijstandsniveau, is een recht. Gemeenten maken hier actief werk van.
- De bijstand voor zelfstandigen (Bbz) moet toegankelijker worden. Kapitaal dat in de waarde van goederen vastzit of kapitaal dat noodzakelijk is om het werk voort te zetten, telt niet meer mee voor het bepalen of de bijstand een uitkering of lening is. Deze regel gaat op bij ondernemingen met een ondernemingsvermogen tot 500.000 euro.

5. FRANCHISING

Samenwerken binnen een formule, ook wel franchising genoemd, levert de MKB-ondernemer voordelen op, zoals gezamenlijke inkoop van producten, advertenties of een huisstijl. Tegelijkertijd kunnen ondernemers wel hun eigen keuzes blijven maken, zoals aanbiedingen en andere acties houden. Niet voor niets worden vaak franchisers gekozen tot beste supermarkt, een van de branches waarin franchising gebruikelijk is.

De laatste jaren worden de voorwaarden waaraan franchisers moeten voldoen echter steeds eenzijdiger. De bewegingsvrijheid van franchisers wordt steeds kleiner en de franchisegever, de eigenaar van de 'formule', heeft veel meer macht dan een kleine ondernemer. De franchisegever neemt hen simpelweg in de tang en wetgeving is nodig om het evenwicht te herstellen.

De huidige regelgeving op het gebied van franchising is de Franchise-code uit 1972. Die is niet in de wet verankerd en wordt door maar weinig franchisegevers onderschreven. De code biedt te weinig bescherming omdat veel franchisers niet de middelen hebben om langlopende procedures tegen hun franchisegevers te voeren. Bovendien willen de franchisers helemaal geen slechte verstandhouding krijgen met hun franchisegevers omdat ze ook van hen afhankelijk zijn.

In 2014 zijn er eindelijk (op initiatief van onder andere de SP) stappen gezet om het uit het lood geslagen machtsevenwicht tussen de franchisenemer en franchisegever te herstellen en tot nieuwe regelgeving te komen. Inmiddels is de Franchisecode na lange onderhandelingen tussen franchisegevers en -nemers vastgesteld. Wat nog resteert is zorgen dat beide partijen zich daar ook aan moeten houden. De SP wil daarom dat deze in de wet verankerd wordt met een 'wettelijk haakje'.

EUROPESE ONTWIKKELINGEN

In het Europees Parlement hebben we een studie laten verrichten naar de franchisesector in de EU. De problemen die franchisenemers in Nederland ervaren, blijken ook in andere Europese landen voor te komen. Voor franchise is enerzijds de Europese wetgeving over mededinging van belang, anderzijds die tegen oneerlijke handelspraktijken.

Deze regels moeten worden getoetst, en waar nodig aangepast om de positie van de franchisenemer te versterken. Het verplicht stellen van een gedragscode, zoals in Nederland ontwikkeld, is voor de EU de volgende logische stap.

ONZE VOORSTELLEN:

- Franchisegevers en -nemers worden bij wet verplicht de nieuwe franchisecode na te leven.
- Franchisegevers krijgen tijdens de precontractuele periode een informatieplicht tegenover de franchisenemer, waarbij de bewijslast bij de franchisegever komt te liggen.
- Het geven van misleidende informatie wordt hard aangepakt.
- Concurrentiebedingen tijdens de precontractuele periode, waarmee het bemoeilijkt wordt om met andere franchisegevers zaken te doen, worden verboden.
- Andere concurrentiebedingen mogen conform de jurisprudentie niet langer duren dan een jaar nadat de franchiseovereenkomst is afgelopen.

6. KLEIN & GROOT

De kleine ondernemer staat voortdurend onder druk van de schaalvergroting, zeker in de detailhandel. Het is juist de zelfstandige winkelier die last heeft van de verruiming van de winkeltijden, het stunten met de prijzen en grootwinkelbedrijven die steeds vaker hun aanbod uitbreiden – denk aan tuincentra die ook speelgoed verkopen. Zulke druk maakt het zwaar voor de kleine zelfstandige om het hoofd boven water te houden. Bovendien is veel grond in bezit van projectontwikkelaars en institutionele beleggers, die er bij gebaat zijn om tot ontwikkeling over te gaan. Ze oefenen de nodige druk op gemeenten uit om, bijvoorbeeld aan de randen van steden, steeds meer oppervlak beschikbaar te stellen voor de bouw van winkelpanden. Daar rijzen dan grote winkelcentra die zorgen voor veel onnodige mobiliteit: lange rijen auto's rijden de steden in en uit naar de megawinkels. Ook leidt dit tot leegloop in de centra, verloederding en verschraling van het winkelaanbod. Het gevolg is dat de winkels verdwijnen uit dorpskernen, centra en wijken van steden. Het vertrek van winkels en andere vormen van bedrijvigheid uit buurten is meer dan alleen een adering die voor wat ongemak zorgt. De SP wil koste wat kost voorkomen dat grote delen van het platteland, maar ook veel buurten in steden, veranderen in plekken waaruit alle levendigheid is verdwenen. Bedrijvigheid is essentieel voor de sociale cohesie, leefbaarheid en het welzijn voor de bewoners in een buurt of een dorp. De verschraling van het winkelaanbod zal bovendien uiteindelijk tot minder keuzemogelijkheden leiden.

De ruimere openingstijden van winkels zijn prettig voor veel consumenten, maar hebben ook een keerzijde. De kleine detaillist die alleen of met het gezin de winkel runt, kan niet meedoen aan al die extra openingsuren. Nu ook de koopzondag steeds meer als een regel dan als een uitzondering wordt gezien, dreigen deze winkeliers ook nog beroofd te worden van hun vrije dag. Daarom wil de SP een einde maken aan de toename van het aantal koopzondagen. Hiermee krijgen kleine winkeliers een eerlijkere concurrentiepositie. Door de prijzenoorlog is het aantal kleine buurtsupermarkten in de afgelopen jaren flink afgenomen. De kleinere winkels hebben minder macht als inkoper en betalen daarom meer bij het inkopen van hun waar. De grote ketens zetten hun leveranciers het mes op de keel om voor een lagere prijs te leveren en stunten vervolg-

ens met prijzen. Dat voelt de kleine winkelier direct. In de afgelopen jaren daalde het aantal winkels gestaag en ook in het jaar 2016 wordt een recordafname van winkels voorspeld van maar liefst veertien procent.

DE SP STELT VOOR:

- De opkomst van grote winkelcentra aan de rand van de gemeente of langs doorgaande wegen wordt zoveel mogelijk bestreden en er komt een verbod op weidewinkels.
- Een wettelijk verbod op verkoop onder de inkoopprijs, naar Belgisch voorbeeld. Dat is ook goed voor de leveranciers van grote winkelketens, omdat zij anders uitgeknepen dreigen te worden ten gevolge van de inkoopmacht van deze grote afnemers.
- Het is prima om weer één vaste dag per week de winkels te sluiten. Er zijn twaalf koopzondagen per jaar. En alleen in de gebieden waar veel toeristen komen, mogen de winkels vaker open zijn.

Een belangrijk deel van het gehele MKB is toeleverancier van het grootbedrijf. Dat schept een afhankelijkheidspositie: een grote afnemer kan een belangrijke klant zijn voor een klein bedrijf. Er zijn veel klachten over slecht betalingsgedrag van grote inkooporganisaties; ze betalen te laat, ze betalen te weinig of ze wijzigen eenzijdig de voorwaarden. Allemaal zaken die niet mogen, maar voor ondernemers is het lastig om te klagen over het gedrag van een klant. Regelmatig wordt er dan gezegd: voor jou tien anderen.

Helaas maakt niet alleen het grootbedrijf zich schuldig aan deze praktijken, ook de overheid maakt er regelmatig een potje van waar het gaat om tijdig betalen – ondanks talloze beloften om het beter te gaan doen.

De overheid moet het goede voorbeeld stellen door op tijd haar rekeningen te betalen.

Onderzoek en klachten van ondernemers tonen aan dat gemeenten, provincies en het Rijk te laat betalen. De SP vindt dat de overheid het goede voorbeeld moet geven. Late betalingen, zowel door de overheid als het bedrijfsleven, moeten worden tegengegaan. Misbruik van inkoopmacht, zoals we dat vaak zien in de vorm van het eenzijdig en achteraf wijzigen van contractvoorwaarden door het grootbedrijf richting kleine leveranciers, moet worden aangepakt. Hierop moet de Autoriteit Consument en Markt (ACM) toezien: ondernemers moeten erop kunnen rekenen dat hun

klachten gevolg krijgen. De mogelijkheden voor kleine ondernemers om de eventueel door hun geleden schade te verhalen, worden vergroot.

EUROPESE ONTWIKKELINGEN

De Europese Commissie hecht grote waarde aan de vrijheid van vestiging van bedrijven en heeft dan ook haar zorgen geuit over nationaal, regionaal en lokaal beleid dat die vrijheid van vestiging aan banden legt. Dat geldt in het bijzonder als het gaat om economische bezwaren tegen bijvoorbeeld de vestiging van winkels buiten de bestaande winkelcentra, zoals weidewinkels.

Binnenkort komt de Commissie met nieuwe voorstellen op dit gebied. Wat ons betreft, mogen die een beleid dat is gericht op behoud van een levendig en divers winkelaanbod, niet in de weg staan.

Wat betreft late betalingen bestaat er op zichzelf goede Europese wetgeving. Daarin wordt voor de overheid een betalingstermijn van 30 dagen ingevoerd, en voor bedrijven onderling een termijn van 30 tot maximaal 60 dagen. De Europese Commissie is bezig om de uitvoering van de betreffende richtlijn in kaart te brengen. We zullen de druk op de Commissie opvoeren om tegen die lidstaten die de wetgeving op dit gebied onvoldoende handhaven, procedures te beginnen. Veel betalingen betreffen immers grensoverschrijdende transacties en bedrijven moeten erop kunnen vertrouwen dat zij tijdig betaald worden als het gaat om Europese overheidsinstanties of bedrijven.

Ook meer in het algemeen is het nodig kleine bedrijven te beschermen, als zij afhankelijk zijn van toeleveranties aan één of meer grote bedrijven. Zo heeft het Europees Parlement onlangs een rapport aangenomen over oneerlijke handelspraktijken in de voedselsector. Juist in deze sector is er sprake van een sterke inkoopmacht bij de supermarkten die kleine toeleveranciers steeds meer onder druk zetten. Daarbij kan het gaan om tussentijdse prijsverlagingen of doorberekening van oneigenlijke kosten.

Op zichzelf is het prima als de sector vrijwillige initiatieven opzet, zoals het Supply Chain Initiative dat in de gehele EU probeert wanpraktijken tegen te gaan. De handhaving van dergelijke initiatieven is echter een groot probleem. Veel toeleveranciers durven niet naar de rechter te stappen of een formele klacht in te dienen tegen de supermarkt waarvan

zij afhankelijk zijn geworden. Daarom is het van belang dat klachten in vertrouwelijkheid, en bijvoorbeeld via vertegenwoordigende (branche) organisaties kunnen worden gedaan. Wij zijn voorstander van het Britse systeem waarbij een Adjudicator niet alleen individuele klachten kan behandelen, maar ook meer in het algemeen aanbevelingen kan doen voor verbetering van de positie van toeleveranciers.

DE SP STELT VOOR:

- De Rijksoverheid heeft de betalingstermijn verkort naar 30 dagen en gaat zich daar ook aan houden. Gemeenten en provincies volgen dit voorbeeld.
- Inkoopmacht wordt aangemerkt als marktmacht en tegen het misbruik daarvan moet de ACM optreden.
- Analoog aan de mogelijkheden voor consumenten om massaschade collectief af te handelen, komt er een mogelijkheid voor ondernemers om een collectieve actie te starten indien er sprake is van massaschade. Bijvoorbeeld bij het overtreden van de mededingingswet.

7. ADMINISTRATIEVE LASTENDRUK

Het inperken van onnodige administratieve lasten is een van de grote aandachtspunten in de politiek. En terecht. Bij nieuwe nationale wetgeving wordt altijd getoetst hoe het doel van de wetgeving bereikt kan worden zonder dat dit voor het MKB leidt tot overbodige bureaucratie. Op gemeentelijk niveau zorgen de vele lokale belastingaanslagen voor ergernis. Zelfstandigen betalen toeristenbelasting, precario, baatbelasting, reclamebelasting, parkeerbelasting en leges, om er een aantal te noemen. De willekeur en verschillen in diverse gemeenten maken het er niet duidelijker op voor de ondernemer. De SP wil op gemeentelijk niveau zoveel mogelijk belastingen bundelen in één aanslag. Ook moet de gemeente duidelijk maken wat de grondslag voor de belasting is en waarom dus een bepaalde belasting geheven wordt. Bovendien moet door de centrale overheid voor alle belastingen op gemeenteniveau een bandbreedte aangegeven worden.

Het blijven stapelen van overheidsopdrachten is onwenselijk en op lange termijn onverstandig: het kost het MKB de kop.

De procedures die gelden voor aanbestedingen maken dat kleine ondernemers vaak in het nadeel zijn. Door hoge eisen aan bijvoorbeeld hun omzet komen kleine bedrijven maar moeilijk voor overheidsopdrachten in aanmerking. Aanbestedende diensten stapelen namelijk vaak alle gelijksoortige opdrachten op een en stellen vervolgens een zeer hoge omzeteis aan het bedrijf dat de opdracht wil doen. Hierdoor kan een klein bedrijf de opdracht niet meer binnenslepen. De SP vindt dat clusteren van werk mag, mits het MKB daarmee niet buiten de boot valt. Als door clusteren opdrachten dus te groot worden, moet de aanbestedende dienst de opdracht opknippen. Ook kleinere bedrijven kunnen zo overheidsopdrachten uitvoeren. Dat is niet alleen van belang voor de concurrentiepositie van de zelfstandige, maar ook voor de keuzemogelijkheden die de gemeente uiteindelijk overhoudt.

EUROPESE ONTWIKKELINGEN

Veel regels komen voort uit Europese wetgeving. Hoewel de EU zegt veel oog te hebben voor de belangen van het MKB, vertegenwoordigen de meeste lobbyisten in Brussel vooral de belangen van de grote bedrijven.

Daarom hebben we de afgelopen jaren de druk op de Europese Commissie opgevoerd om vanaf het begin te zorgen voor een meer evenwichtige aanpak. Dat betekent bijvoorbeeld dat het MKB goed vertegenwoordigd moet zijn in de meer dan 900 adviesgroepen van de Commissie waarin vaak nieuwe wetgeving wordt voorbereid. Ook moet de ondernemer gecompenseerd worden voor de kosten die hij maakt, als hij zijn zaak een of meer dagen in de steek moet laten om aan zo'n adviesgroep deel te nemen.

De Europese Commissie, het Europees Parlement en de Raad van ministers hebben in een nieuwe overeenkomst afgesproken dat er bij de invoering van nieuwe wetgeving beter gelet zal worden op de subsidiariteit en proportionaliteit ervan. Met andere woorden, we moeten geen overbodige regels opstellen, of regels die leiden tot een enorme lastenverzwaring voor juist het MKB. We zullen erop toezien dat de effectenrapportages over nieuwe Europese wetgeving de belangen van het MKB expliciet aan de orde stellen.

Regelmatig worden we niettemin geconfronteerd met nieuwe Europese wetsvoorstellen die voor kleine, zelfstandige bedrijven niet uitvoerbaar zijn, terwijl ze voor grote bedrijven geen probleem opleveren. Dat geldt bijvoorbeeld voor het idee dat in het kader van de digitale markt bedrijven die producten op een website aanbieden, verplicht zouden moeten worden aan consumenten of andere bedrijven in de gehele EU te leveren. Voor dit verbod op 'geoblocking' is in het algemeen veel te zeggen, want waarom zouden consumenten in de ene lidstaat geen gebruik mogen maken van aanbiedingen op de website van een ondernemer in een andere lidstaat? Dat wordt echter anders als het gaat om bijvoorbeeld een lokale winkel die enkel een website heeft opgezet om de lokale klanten van dienst te zijn. Denk aan de bakker op de hoek. In dit soort gevallen willen we een uitzondering voor het kleinbedrijf, zodat we de ondernemer niet opzadelen met allerlei administratieve lasten die gepaard gaan met levering aan consumenten elders in de EU.

Sinds het Volkswagen-schandaal is er in de EU veel aandacht voor de rol van standaarden. Juist voor het MKB is het van belang dat standaarden toegankelijk zijn, dat wil zeggen dat ze betaalbaar blijven en dat bij de ontwikkeling van standaarden de belangen van het MKB uitdrukkelijk zijn meegenomen. Het MKB moet dan ook goed vertegenwoordigd zijn bij de Europese normalisatie-instellingen. Een apart aandachtspunt is de handhaving van vrijwillige standaarden en de rol van testinstellingen. Niet alle testinstellingen zijn van gelijk niveau. Als ondernemer kun je kiezen voor een goedkope testinstelling die je product niet uitvoerig test, of voor een duurdere instelling die wel een uitvoerige test doet. Omdat de labels vaak erg op elkaar lijken, ziet de consument het verschil niet en is de bonafide ondernemer in het nadeel. Daarom pleiten wij voor duidelijkere regels voor de testinstellingen en voor goede controles, niet alleen bij verplichte standaarden, maar ook bij de vrijwillige.

DE SP STELT VOOR:

- Gemeentelijke belastingen moeten gebundeld worden in één aanslag.
- Op landelijk niveau moet de bandbreedte van de diverse gemeentelijke belastingen worden aangegeven.
- De nieuwe aanbestedingswet is meer MKB-vriendelijk, maar nu komt het op de uitvoering aan: geen onnodige stapeling van opdrachten. En als stapeling niet anders kan, dan wordt aanbesteding in percelen uitgevoerd. Zo worden kleinere ondernemers niet op voorhand uitgesloten.

8. BEREIKBAARHEID & MOBILITEIT

Bereikbaarheid is voor kleine ondernemers cruciaal. Dit geldt niet alleen voor winkels, maar ook voor bedrijven. Veel gebieden waar ondernemingen gevestigd zijn, hebben te maken met verkeersopstoppingen of parkeerproblemen. We stellen voor om de autodruk in stedelijke gebieden aan te pakken; niet door de parkeerkosten te verhogen, maar door slim met ruimte om te gaan en door in goed openbaar vervoer te investeren.

Daarnaast wil de SP dat gemeenten duidelijke afspraken maken met winkels in de buurt van geplande renovaties, bijvoorbeeld aan directe toegangswegen tot hun pand. Regelmatig liggen straten vele maanden langer open dan was voorzien en moet een winkelier met lede ogen aanzien hoe klanten langzaam wegblijven. Als zulke werkzaamheden langer duren dan was gepland, is een gemeente verplicht te zorgen voor compensatie voor ondernemers die schade lijden.

In het buitengebied wordt openbaar vervoer wegbezuinigd. Daardoor worden bedrijven steeds moeilijker bereikbaar. Beter openbaar vervoer garandeert bereikbaarheid van bedrijven voor hun klanten en werknemers.

Veel kleine ondernemers zijn, zeker in de dienstverlening, afhankelijk van hun eigen mobiliteit. Zij maken vaak afspraken met klanten op tijden die voor die klanten gunstig zijn. Of ze worden ingehuurd voor een klus op locatie waar ze op een bepaalde tijd aanwezig moeten zijn. Hierdoor hebben kleine ondernemers vaak niet de flexibiliteit om te kunnen kiezen wanneer zij waar naartoe gaan. En vaak zijn zij, vanwege de aard van hun werkzaamheden en het gebrek aan een goed alternatief, aangewezen op de auto. Plannen om autogebruik veel zwaarder te gaan belasten komen dan ook onacceptabel hard aan bij deze ondernemers. Mede daarom is de SP daarop tegen; er zijn andere oplossingen denkbaar om iets te doen aan de eindeloze files in ons land.

Een flinke verbetering van het openbaar vervoer kan enorm helpen bij het tegengaan van te veel autoverkeer en de files die daarvan het gevolg

zijn. Daarnaast moet het thuis- of telewerken meer worden gestimuleerd, bijvoorbeeld fiscaal door de overheid.

DE SP STELT VOOR:

- Er wordt flink geïnvesteerd in openbaar vervoer.
- Lokaal wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van zogenaamde blauwe zones in winkelgebieden. Dat betekent dat het winkelend publiek een beperkte periode (meestal één of anderhalf uur) kosteloos kan parkeren in een winkelgebied.
- Gemeenten stellen voorafgaand aan (straat)werkzaamheden in de omgeving van winkels een plan op met duidelijke afspraken over termijnen en stellen in overleg met de winkeliers vast welke compensatie er voor hen zal zijn als deze afspraken worden geschonden.
- Er komt een recht op basismobiliteit: voor winkelgebieden en grote bedrijventerreinen betekent dit dat er in de nabijheid een opstappunt voor openbaar vervoer komt.
- Ondernemers en hun werknemers die telewerken willen inzetten, krijgen een fiscaal voordeel.

9. CRIMINALITEIT & VEILIGHEID

Een van de grootste zorgen van een ondernemer is criminaliteit. De extra bewaking en beveiliging die we al jarenlang bij bedrijven zien, heeft een verplaatsing van de criminaliteit naar andere sectoren zoals de detailhandel veroorzaakt. Behalve de extra investeringen die de afgelopen jaren zijn gedaan in een betere beveiliging van kleine bedrijven, moet er dus tevens een aanpak zijn die op de lange termijn effect heeft. Anders zullen binnen de kortste keren dezelfde problemen elders de kop opsteken. Ook de detailhandel noemt dit zogenaamde ‘waterbedeffect’ het eigenlijke probleem. In veel gevallen zijn de dieven draaideurcriminelen en veelplegers. Ondernemers moeten soms met lede ogen aanzien dat een dief daags nadat hij is opgepakt door de politie alweer in hun zaak komt; zelfs wanneer de ondernemer de voorgaande dag bedreigd is met geweld. Daarom pleit de SP ervoor om het mogelijk te maken verdachten tegen wie een rechtszaak loopt een gebiedsverbod te geven totdat de rechter zich heeft uitgesproken. Van groot belang is daarnaast dat allerlei programma’s die gericht zijn op resocialiseren, meer aandacht krijgen. Nu vallen ex-veroordeelden vaak terug in hun oude gedrag.

Te weinig ondernemers doen aangifte van criminaliteit. Dat kan verbeteren door de aangifte te vergemakkelijken en de tijd die ondernemers en de politie ermee kwijt zijn te verkorten. Ook moet worden geïnvesteerd in de informatie-uitwisseling tussen de verschillende politieregio’s zodat daders eerder gepakt kunnen worden. De ICT bij de politie is onder de maat, waardoor het afspelen van camerabeelden van een inbraak of diefstal al problemen veroorzaakt. De politie zelf klaagt daarover ook steen en been; een mooie klus voor de minister van Veiligheid en Justitie om daar iets aan te doen en de ICT die de politie gebruikt sterk te verbeteren.

Tot slot gebeurt er te weinig met aangiften van ondernemers omdat de politie te weinig capaciteit heeft. De bureaucratie rijst de pan uit, aangiften die ondernemers digitaal doen moeten vervolgens toch nog handmatig worden verwerkt op het politiebureau. Dit alles leidt ertoe dat de pakkans van criminelen nihil is; iets wat de aangiftebereidheid van ondernemers natuurlijk beschadigt.

Alleen door te investeren in meer agenten en door de bureaucratie bij de politie te verminderen kan dat verbeteren.

Voor het geval dat een ondernemer die de dupe is geworden van een crimineel geen beroep kan doen op verzekering noch de schade kan verhalen op de dader, moet een waarborgfonds worden ingesteld.

DE SP STELT VOOR:

- Het wordt mogelijk om verdachten van misdrijven tegen wie een rechtszaak loopt een gebiedsverbod te geven.
- Het voegingsproces, waarmee de schade op de dader verhaald wordt, wordt vereenvoudigd.
- Investeer in meer agenten op straat en schrap de bureaucratie.
- Zorg ervoor dat politiestructuren uit verschillende regio's goed en gemakkelijk informatie kunnen uitwisselen.
- Maak een grote verbeterslag waar het gaat om de ICT bij de politie.
- Meer aandacht voor resocialiseren van veroordeelden van bedrijfsdiefstal en winkelcriminaliteit om recidive te voorkomen.
- Er komt een waarborgfonds, dat onder meer gevoed wordt met een deel van de boetes opgelegd aan daders van winkeldiefstallen.

Een van de ergste en bovendien in omvang toenemende vormen van criminaliteit voor ondernemers is fraude. Fraude vindt plaats op allerlei manieren en in allerlei vormen. De SP wil dat de politie en het Openbaar Ministerie harder optreden tegen frauduleus handelen. Een SP-VVD-initiatiefwet, waarmee acquisitiefraude strafbaar is gesteld en ondernemers makkelijker onder een overeenkomst uit kunnen komen als die door misleiding tot stand is gekomen, is intussen aangenomen en van kracht vanaf 1 juli 2016.

Maar ook faillissementsfraude moet harder worden aangepakt. Te vaak kunnen malafide figuren doorgaan met het overnemen of het opzetten van bedrijven, alleen met de bedoeling om ze failliet te laten gaan. De ravage die ze daarbij achterlaten bij andere ondernemers, opdrachtgevers en klanten is enorm: jaarlijks kost dit de samenleving meer dan 1,5 miljard euro, terwijl maar 2,5 procent van de fraudeurs veroordeeld wordt. Meestal gebeurt er helemaal niets als een beroepsfraudeur weer een B.V. met opzet laat failleren. En als een curator wel een onderzoek start en erachter komt dat iemand de boel heeft bedrogen, dan nog leidt dit maar zelden tot opsporing en vervolging. Zo gaat alsnog de fraudeur vrijuit.

Dit kan zo niet langer: fraudeurs horen opgepakt en bestraft te worden. Dan kunnen zij alle geboekte winst teruggeven aan de benadeelden. Fraude moet meer prioriteit krijgen bij politie en Openbaar Ministerie. Bovendien moeten curatoren meer mogelijkheden krijgen om onderzoek te doen naar fraude bij het bedrijf waarover zij het bewind voeren.

Om ervoor te zorgen dat de verschillende instanties, die zich met fraudebestrijding bezighouden, beter gaan samenwerken en meer prioriteit geven aan dit deel van hun taak komt er een Nationale Fraude Autoriteit. De SP schreef hiervoor al een uitgebreid plan – een belangrijk deel van het voorwerk hiervoor is dus al gedaan.³

Deze autoriteit krijgt de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat fraude meer aandacht krijgt en uiteindelijk vaker vervolgd wordt. Daarvoor gaat de autoriteit de samenwerking tussen fraudebestrijdende diensten verbeteren, informatie verzamelen over de omvang van fraude in Nederland, de Rijksoverheid adviseren over de bestrijding van fraude en het aanpassen van wetgeving om die bestrijding effectiever te maken en slachtoffers ondersteunen. Zo krijgt fraudebestrijding meer prioriteit en is deze vorm van criminaliteit niet langer een bezigheid die hoge criminele winsten oplevert tegen een te verwaarlozen pakkans.

Kleine ondernemers die op het internet actief worden met hun bedrijf, krijgen vaak te maken met beveiligingsproblemen of internetcriminaliteit. Om ervoor te zorgen dat ze hun site en webwinkel kunnen beschermen tegen criminele hackers wil de SP dat er een fonds komt waarmee ondernemers hun website digiveilig kunnen maken en zo het vertrouwen van de consument kunnen behouden.

EUROPESE ONTWIKKELINGEN

Ten aanzien van misleidende marketingpraktijken werd in 2013 een voorstel van de SP aangenomen door het Europees Parlement. In sommige EU-lidstaten wordt misleidende reclame gestuurd door criminelen die zich bijvoorbeeld voordoen als Kamers van Koophandel. Denk aan valse facturen voor diensten die nooit werden verleend. Mensen betalen voor vermelding in valse bedrijvengidsen met automatische verlengingen.

3 Naar een Nationale Fraude Autoriteit (NFA), 2014.

Ons voorstel is gericht op het beschermen van bedrijven tegen misleidende reclamepraktijken. Vooral kleine bedrijven zijn hier het slachtoffer van. In totaal gaat het om miljarden euro's. Daarnaast is het gericht op de verbetering van de rechtshandhaving en de samenwerking bij grensoverschrijdende situaties. In elke lidstaat moet een nationaal meldpunt in het leven worden geroepen die alle klachten kan registreren en databases kan maken van al deze praktijken met voorbeelden. Daarmee kunnen we een Europese databank samenstellen met een database van veroordeelde bedrijven die dan kunnen worden gediskwalificeerd voor EU-subsidies of aanbestedingen. Daarnaast moet het openbaar ministerie dit prioriteit geven.

DE SP STELT VOOR:

- Opsporingsdiensten en het Openbaar Ministerie gaan fraude meer en beter aanpakken; daartoe wordt een Nationale Fraudeautoriteit in het leven geroepen.
- Bij faillissementsfraude wordt de winst van de fraudeur afgenomen en teruggegeven aan de benadeelden.
- Curatoren van failliete bedrijven krijgen meer middelen om onderzoek te doen naar faillissementsfraude.
- Er komt een fonds voor ondernemers om hun website en -winkel digiveilig te maken.

10. DIGITALE MARKT

Voor bedrijven wordt de digitale markt steeds belangrijker. Voor de EU betekent dit dat daar waar voorheen in de interne markt vooral gedacht werd aan het fysieke verkeer van goederen en van diensten, er met de opkomst van internetaankopen een geheel nieuwe markt, namelijk de digitale markt, is ontstaan. Voor de Europese Commissie is het van belang dat interne marktregels ook gaan gelden op het internet.

De digitale markt is niet meer weg te denken uit de huidige samenleving. Het internet biedt grote mogelijkheden. Internetaankopen zijn tegenwoordig zowel thuis via het internet als in de fysieke winkel te doen. De combinatie van de verschillende mogelijkheden tot het doen van aankopen wordt 'omnichannel' genoemd. Hiermee vervaagt de grens tussen de fysieke winkel en de webshop. Als SP begrijpen we dat het voor consumenten en voor bedrijven voordelen biedt als juist bij internetaankopen de consumentenbescherming in alle lidstaten gelijk is. We willen echter niet dat de Nederlandse consumentenbescherming als gevolg hiervan achteruit gaat.

Consumentenbescherming bij online aankopen is belangrijk, maar ook kleine bedrijven hebben diensten als een cloudservice voor de opslag van gegevens nodig. Bedrijven die online producten afnemen van andere bedrijven moeten beter worden beschermd.

DE SP STELT VOOR:

- Regels voor de digitale markt moeten MKB-proof zijn.
- Kleine bedrijven met een webshop mogen niet worden gedwongen om hun producten aan te bieden in alle EU-lidstaten, zeker niet als zij zich juist richten op de lokale consument.

SP-Tweede Kamerfractie

Postbus 20018
2500 EA Den Haag
(070) 318 30 44
ondernemen@sp.nl

SP-Eurofractie

Wiertzstraat 60, WIB 2M71
1047 Brussel, België
+32 2284 5664
eurofractie@sp.nl

Vragen of opmerkingen?

Mail naar: ondernemen@sp.nl

Kijk ook op: www.sp.nl/economie

